

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Στ' Τμήμα
Ταχ. Δ/ση : Αιόλου 80 & Σοφοκ
ΤΚ 105. 59 – Αθήνα

Αριθ, Τηλ. : 213 2102 061 - 5

Αριθ. Πρωτ.: 359/2019

Ε.Α.Υ. : 2019001753

Προς το

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Λ. Ριανκούρ 87, ΤΚ 115 01,
ΤΘ 14306, Αθήνα

ΘΕΜΑ : Επιστροφή φακέλου, κ.λπ.

Σας στέλνουμε αντίγραφο της υπ' αριθμ. **1169/2024** αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έκρινε και έκανε δεκτή την αίτηση αναιρέσεως της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ κατά της Α.Ε. "G4S ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΞΙΩΝ Α.Ε." (G4S CASH SOLUTIONS S.A.) : και της 3597/2018 αποφάσεως του δικαστηρίου σας, καθώς και τον φάκελο της υποθέσεως που μας είχατε στείλει με το υπ' αριθ. Πρωτ. ΓΠ2185/22/01/2019 έγγραφό σας, συνοδευόμενο από ογκώδη σχετικά (3 μπλε ντοσιε).

Η Γραμματέας του Στ' Τμήματος
του Συμβουλίου της Επικρατείας
κ.α.α.

Κοινοποίηση με αντίγραφο της απ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
Γραφείο Νομικού Συμβούλου
Κότσικα 1Α & Πατησίων, ΤΚ 1043

Αριθμός 1169/2024

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΣΤ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 4 Οκτωβρίου 2021, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Γράβαρης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Στ΄ Τμήματος, Κωνσταντίνα Φιλοπούλου, Ιωάννης Σύμπλης, Σύμβουλοι, Σταυρούλα Λαμπροπούλου, Μαρία Γκάνα, Πάρεδροι. Γραμματέας η Αικατερίνη Ρίπη.

Για να δικάσει την από 11 Ιανουαρίου 2019 αίτηση:

της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (Κότσικα 1^Α και Πατησίων 70), η οποία παρέστη με τη δικηγόρο Ρεγγίνα Καρρά (Α.Μ. 19836), που τη διόρισε με πληρεξούσιο,

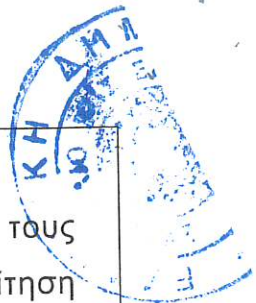
κατά της εταιρείας με την επωνυμία «G4S ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΞΙΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «G4S CASH SOLUTIONS S.A.» (πρώην επωνυμία «ΓΟΥΑΚΕΝΧΑΤ ΣΕΚΙΟΥΡΙΤΥ ΤΡΑΝΣΠΟΡΤ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» με πρώην διακριτικό τίτλο «ΓΟΥΑΚΕΝΧΑΤ ΣΕΚΙΟΥΡΙΤΥ ΤΡΑΝΣΠΟΡΤ Α.Ε.»), που εδρεύει στη Μεταμόρφωση Αττικής (Σώρου 7), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α. Ελένη Παπακωνσταντίνου (Α.Μ. 10048) και β. Γεώργιο Ρισβά (Α.Μ. 15010), που τους διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή η αναιρεσεύουσα Επιτροπή επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθ. 3597/2018 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Παρέδρου Σταυρούλας Λαμπροπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την πληρεξουσία της

./.

αναιρεσείουσας Επιτροπής, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους πληρεξουσίους της αναιρεσίβλητης εταιρείας, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, η οποία νομίμως ασκήθηκε χωρίς καταβολή παραβόλου, και η οποία συμπληρώνεται με το υπ' αριθμ. 477/30.7.2019 δικόγραφο προσθέτων λόγων, ζητείται η αναίρεση της 3597/2018 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία έγινε δεκτή προσφυγή της αναιρεσίβλητης εταιρείας και ακυρώθηκε η υπ' αριθμ. 609/19.1.2015 απόφαση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με την τελευταία αυτή απόφαση είχε επιβληθεί εις βάρος της εν λόγω εταιρείας πρόστιμο 355.577,82 ευρώ, για συμμετοχή της σε συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική από κοινού με άλλη εταιρεία, με αντικείμενο την κατανομή των αγορών και κατ' επέκταση τον περιορισμό του ανταγωνισμού στον κλάδο της παροχής ιδιωτικών υπηρεσιών ασφάλειας, κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977, υποχρεώθηκε δε η αναιρεσίβλητη να παραλείπει την παράβαση αυτή στο μέλλον.

2. Επειδή, στην παράγραφο 3 του άρθρου 53 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) και, περαιτέρω, με το άρθρο 15 παρ. 2 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016), η ισχύς του οποίου άρχισε, σύμφωνα με το άρθρο 32 του νόμου αυτού, από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται τα εξής: «3. Η αίτηση αναιρέσεως επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο, με συγκεκριμένους ισχυρισμούς, που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο, ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της

./.

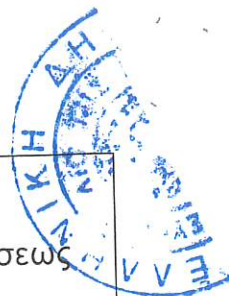
προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Το अपαράδεκτο του προηγούμενου εδαφίου καλύπτεται, εάν μέχρι την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης περιέλθει εγγράφως σε γνώση του δικαστηρίου με πρωτοβουλία του διαδίκου, ακόμη και αν δεν γίνεται επίκλησή της στο εισαγωγικό δικόγραφο, απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου, που είναι αντίθετη προς την προσβαλλόμενη απόφαση». Περαιτέρω, στη διάταξη της παραγράφου 4 του ως άνω άρθρου 53 του π.δ/τος 18/1989, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 3900/2010, ορίζεται ότι: «Δεν επιτρέπεται η άσκηση αίτησης αναιρέσεως, όταν το ποσό της διαφοράς που άγεται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι κατώτερο από σαράντα χιλιάδες ευρώ, [...]».

3. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, προκειμένου να κριθεί παραδεκτή αίτηση αναιρέσεως, απαιτείται η συνδρομή των προϋποθέσεων και των δύο ως άνω παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 53 του π.δ/τος 18/1989, και του ελάχιστου δηλαδή, κατά την παράγραφο 4, ποσού της διαφοράς, και των αναφερομένων στην παράγραφο 3 προϋποθέσεων σχετικά με τη νομολογία (από την παγία νομολογία, βλ. ΣτΕ 1873/2012 επτ.). Επομένως, και επί διαφοράς με χρηματικό αντικείμενο τουλάχιστον ίσο με 40.000 ευρώ, ή που δεν έχει χρηματικό αντικείμενο, ο αναιρεσείων βαρύνεται, επί ποινή (ολικού ή μερικού) απαρδέκτου της αιτήσεώς του, με τη δικονομική υποχρέωση να τεκμηριώσει, όπως απαιτείται από τις ανωτέρω διατάξεις, με ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, περιλαμβανόμενους στο εισαγωγικό δικόγραφο, είτε ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας επί συγκεκριμένου νομικού ζητήματος, δηλαδή επί ζητήματος ερμηνείας διατάξεως νόμου ή γενικής αρχής του ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου, η οποία (ερμηνεία) είναι κρίσιμη για την επίλυση της

ενώπιον του αναιρετικού αγόμενης διαφοράς, είτε ότι η κρίση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί συγκεκριμένου νομικού ζητήματος, η επίλυση του οποίου ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της υπόθεσης, έρχεται σε αντίθεση προς παγιωμένη ή, πάντως, μη ανατραπείσα νομολογία, επί του αυτού νομικού ζητήματος και υπό τους αυτούς όρους αναγκαιότητας για τη διάγνωση των σχετικών υποθέσεων, ενός τουλάχιστον από τα τρία ανώτατα δικαστήρια (Σ.τ.Ε., Α.Π., Ελ.Σ.) ή του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου ή προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου (ΣτΕ 1129/2020, 696/2020, 2903/2019, 2876/2019 κ.ά.). Ως τέτοια δε νομολογία νοείται η διαμορφωθείσα επί αυτού τούτου του κρίσιμου νομικού ζητήματος και όχι επί ζητήματος αναλόγου ή παρομοίου (ΣτΕ 1121/2020, 1061/2019, 548/2018, 2803/2017, 429/2017, 2707/2016, 3964/2014 επτ., 4163/2012 επτ.).

4. Επειδή, ο ν. 703/1977, «περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α' 278) δεν περιλαμβάνει ρύθμιση περί παραγραφής ή αποκλειστικής προθεσμίας για την άσκηση της αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού να επιβάλλει μέτρα και κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβάσεων των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ακολούθησε ο ν. 3959/2011, «προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ Α' 93/20.4.2011), στο άρθρο 42 του οποίου ορίζονται τα εξής: «Παραγραφή για την επιβολή κυρώσεων, 1. Οι παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος νόμου που παρέχουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την αρμοδιότητα να επιβάλει κυρώσεις υπόκεινται σε πενταετή προθεσμία παραγραφής. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ' εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία αφορά στη

διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της συγκεκριμένης παράβασης. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης σε μια τουλάχιστον επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που μετείχε στην παράβαση. [...] 5. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου ύστερα από κάθε διακοπή. Ωστόσο, η παραγραφή συμπληρώνεται το αργότερο την ημέρα παρέλευσης προθεσμίας ίσης με το διπλάσιο της προθεσμίας παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν έχει επιβάλει πρόστιμο. [...]». Περαιτέρω, στην παράγραφο 6 του άρθρου 50 του τελευταίου αυτού νόμου, με τον τίτλο «Μεταβατικές Διατάξεις», ορίζεται ότι, «Η παραγραφή του άρθρου 42 καταλαμβάνει και τις παραβάσεις που έχουν τελεστεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας ή αυτεπάγγελτης έρευνας ή αιτήματος έρευνας του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας». Εξ άλλου, στον Κανονισμό 2988/1974 του Συμβουλίου, «περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας» (ΕΕ L 319/29.11.1974), ορίζεται ότι «Άρθρο 1. Παραγραφή του δικαιώματος διώξεως. 1. Το δικαίωμα της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα ή κυρώσεις για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου των μεταφορών ή του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας υπόκειται σε προθεσμία παραγραφής: α) τριών ετών όσον αφορά τις παραβάσεις των διατάξεων που αφορούν τις αιτήσεις ή κοινοποιήσεις των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, την παροχή πληροφοριών ή τη διεξαγωγή ελέγχων, β) πέντε ετών όσον αφορά τις λοιπές παραβάσεις. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα που διαπράχθηκε η παράβαση. Πάντως για τις διαρκείς ή κατ' εξακολούθηση παραβάσεις η παραγραφή αρχίζει μόνο από την ημέρα της παραβάσεως. Άρθρο 2. Διακοπή της παραγραφής του δικαιώματος διώξεως. 1. Κάθε πράξη της Επιτροπής ή Κράτους μέλους που ενεργεί κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής η οποία

αποσκοπεί στη διενέργεια ανακρίσεως ή στη δίωξη της παραβάσεως επιφέρει διακοπή της παραγραφής. [...] 2. [...] Άρθρο 3. Αναστολή της παραγραφής του δικαιώματος διώξεως. Η παραγραφή του δικαιώματος διώξεως αναστέλλεται για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία προσβολής της αποφάσεως της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων». Τέλος, στο άρθρο 25 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου, «για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης» (ΕΕ L 1/4.1.2003), με τον τίτλο «Παραγραφή για την επιβολή κυρώσεων», ορίζεται ότι, «1. Οι εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή δυνάμει των άρθρων 23 και 24 υπόκεινται στις ακόλουθες προθεσμίες παραγραφής: α) τρία έτη για τις παραβάσεις των διατάξεων σχετικά με τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή τη διενέργεια ελέγχων· β) πέντε έτη για όλες τις υπόλοιπες παραβάσεις. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ' εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους η οποία αποβλέπει στη διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της παράβασης. [...] 5. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου μετά από κάθε διακοπή. Ωστόσο, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο την ημέρα παρέλευσης προθεσμίας ίσης με το διπλάσιο της προθεσμίας παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή δεν έχει επιβάλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο αναστολής της παραγραφής κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 6. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων και χρηματικών ποινών αναστέλλεται για όσο καιρό η απόφαση της Επιτροπής αποτελεί αντικείμενο εκκρεμούσας διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου».

5. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την

./.

ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στις 4.3.1999 κατατέθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.) καταγγελία της εταιρείας με την επωνυμία «Security Forces Ltd» κατά της εταιρείας με την επωνυμία «GROUP 4 SECURITAS A.E.» για παραβίαση των διατάξεων του ν. 703/1977. Στην καταγγελία αυτή αναφερόταν ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία προέβη σε συμφωνία με την ανταγωνίστριά της εταιρεία «WACKENHUT A.E.», σχετικά με τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμό της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ για χρηματοποστολές, κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977. Συγκεκριμένα, η καταγγέλλουσα εταιρεία ανέφερε ότι υπήρξε επί σειρά ετών ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος της «GROUP 4 SECURITAS A.E.» για τις περιοχές της Θεσσαλίας, Κεντρικής Ελλάδας και Δυτικής Μακεδονίας, με γραφεία στον Βόλο, Λάρισα, Τρίκαλα, Λαμία, και Κοζάνη. Τον δε Φεβρουάριο του 1998 ο Διευθύνων Σύμβουλος της «GROUP 4 SECURITAS A.E.» της ανακοίνωσε ότι αποφάσισε να μη «χτυπήσει» τον ένδικο διαγωνισμό της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, αφήνοντας υπονοούμενα ότι προέβη σε αυτή την απόφαση κατόπιν συμφωνίας με ανταγωνίστριες εταιρείες παροχής υπηρεσιών ασφαλείας. Εξ άλλου, στις διαμαρτυρίες της καταγγέλλουσας ότι η εν λόγω Τράπεζα αποτελεί έναν από τους κυριότερους πελάτες της, ο προαναφερόμενος Διευθύνων Σύμβουλος υποσχέθηκε να υποβάλει στην ως άνω Τράπεζα δύο προσφορές, μία για την Αθήνα και μία για την επαρχία, και για την οποία (δεύτερη προσφορά) θα καλούσε την καταγγέλλουσα στην Αθήνα να την υπογράψει η ίδια. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην καταγγελία, η ειδοποίηση αυτή δεν έγινε ποτέ, η προσφορά υποβλήθηκε από την «GROUP 4 SECURITAS A.E.» χωρίς ανάμειξη της καταγγέλλουσας, ο δε διαγωνισμός κατακυρώθηκε υπέρ της εταιρείας «WACKENHUT A.E.», ενώ η ως άνω περιγραφόμενη ενέργεια της καταγγελλόμενης ήταν αποτέλεσμα συμφωνίας με την ανταγωνίστριά της εταιρεία «WACKENHUT A.E.», που δραστηριοποιείται στην ίδια σχετική αγορά, με σκοπό τον έλεγχο και την κατανομή της αγοράς. Στη συνέχεια, υπάλληλοι

της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) διεξήγαγαν στις 3.10.2005 έρευνα στην εταιρεία «WACKENHUT A.E.» για εξεύρεση στοιχείων σχετικών με την καταγγελία και, αφού συγκέντρωσαν στοιχεία και από τις Τράπεζες για τις προκηρύξεις διαγωνισμών κατά τα έτη 1997-1999, συντάχθηκε η υπ' αριθμ. 3613/20.6.2006 εισήγηση του Γενικού Διευθυντή Ανταγωνισμού προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την οποία προτάθηκε να επιβληθούν πρόστιμα εις βάρος των ως άνω εταιρειών για παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977. Ακολούθως, η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού εξέδωσε την υπ' αριθμ. 325/Ν/2007 απόφασή της, με την οποία δέχθηκε την προαναφερόμενη καταγγελία και επέβαλε πρόστιμο εις βάρος της εταιρείας «ΜΚΒ Υπηρεσίες Ασφαλείας Ιδιωτική Επιχείρηση Παροχής Υπηρεσιών Ασφαλείας Α.Ε.», με δ.τ. "M.K.B. Security Services A.E." (υπό εκκαθάριση), πρώην «GROUP 4 SECURITAS A.E.», ποσού 288.021 ευρώ, και στην εταιρεία «WACKENHUT A.E.», ποσού 712.567 ευρώ, που αντιστοιχούσε σε ποσοστό 20% επί του κύκλου εργασιών της θυγατρικής της εταιρείας «WACKENHUT SECURITY TRANSPORT A.E.», στην οποία είχε κατακυρωθεί ο διαγωνισμός της Εμπορικής Τράπεζας, λόγω παράβασης του άρθρου 1 του ν. 703/1977. Η ως άνω δεύτερη εταιρεία, στην οποία επιβλήθηκε πρόστιμο, που είχε τότε την επωνυμία «ΓΟΥΑΚΕΝΧΑΤ ΣΕΚΙΟΥΡΙΤΥ ΕΛΛΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.», άσκησε προσφυγή κατά της ανωτέρω απόφασης, η οποία έγινε εν μέρει δεκτή με την 1025/2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή, η προσφυγή απορρίφθηκε κατά το μέρος που στρεφόταν κατά της επιβολής προστίμου εις βάρος της πρώην «GROUP 4 SECURITAS A.E.» και έγινε δεκτή κατά το μέρος που στρεφόταν κατά της επιβολής προστίμου εις βάρος της «ΓΟΥΑΚΕΝΧΑΤ ΣΕΚΙΟΥΡΙΤΥ ΕΛΛΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.». Ακολούθως, η υπόθεση επανεισήχθη ενώπιον της

Επιτροπής Ανταγωνισμού με την υπ' αρ. 8096/10.11.2014 εισήγηση της Γ.Δ.Α., κατά το μέρος που ακυρώθηκε η προηγούμενη απόφασή της, ήτοι κατά το μέρος που αφορούσε τη διαπίστωση της παράβασης και την επιβολή προστίμου εις βάρος της εταιρείας «ΓΟΥΑΚΕΝΧΑΤ ΣΕΚΙΟΥΡΙΤΥ ΕΛΛΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.». Κατόπιν έρευνας διαπιστώθηκε ότι η ακριβής επωνυμία της εταιρείας που έλαβε μέρος στον διαγωνισμό της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ήταν κατά την ημερομηνία του διαγωνισμού η «ΓΟΥΑΚΕΝΧΑΤ ΣΕΚΙΟΥΡΙΤΥ ΤΡΑΝΣΠΟΡΤ Ανώνυμη Εμπορική και Παροχής Υπηρεσιών Εταιρεία», με τον δ.τ. "ΓΟΥΑΚΕΝΧΑΤ ΣΕΚΙΟΥΡΙΤΥ ΤΡΑΝΣΠΟΡΤ Α.Ε.", μετά δε από διαδοχικές μεταβολές της επωνυμίας της κατά τα έτη 1998, 2006, 2008 και 2010, η επωνυμία της ήταν αυτή της ήδη αναιρεσίβλητης «G4S ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΞΙΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», με τον δ.τ. "G4S CASH SOLUTIONS S.A.". Εν συνεχεία, η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού εξέδωσε την ένδικη απόφαση υπ' αριθμ. 609/19.1.2015, με την οποία απέδωσε στην αναιρεσίβλητη εταιρεία παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, λόγω συμμετοχής της σε συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική από κοινού με την εταιρεία «ΜΚΒ Υπηρεσίες Ασφαλείας Ιδιωτική Επιχείρηση Παροχής Υπηρεσιών Ασφαλείας Α.Ε.» και δ.τ. "Μ.Κ.Β. Security Services Α.Ε." (υπό εκκαθάριση), πρώην «GROUP 4 SECURITAS Α.Ε.», με αντικείμενο την κατανομή των αγορών και κατ' επέκταση τον περιορισμό του ανταγωνισμού στον κλάδο της παροχής ιδιωτικών υπηρεσιών ασφάλειας, ιδίως δε στην επιμέρους αγορά των χρηματαποστολών, υποχρέωσε δε την αναιρεσίβλητη να παραλείπει την παράβαση αυτή στο μέλλον. Εν συνεχεία, αφού η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκτίμησε τη σοβαρότητα της περίπτωσης, το ότι η παράβαση διήρκεσε ένα έτος, καθώς και τη διάρκεια της σύμβασης που υπεγράφη με την Εμπορική Τράπεζα, οπότε και εκδηλώθηκε το αποτέλεσμα της αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς των

ανωτέρω εταιρειών, τη γεωγραφική έκταση αυτής, το είδος της συμμετοχής της αναιρεσίβλητης εταιρείας στην παράβαση και το οικονομικό όφελος που απεκόμισε, επέβαλε εις βάρος της πρόστιμο ύψους 355.577,82 ευρώ, ήτοι σε ποσοστό 10% επί του συνολικού κύκλου εργασιών αυτής κατά το έτος 1998, σύμφωνα με τη νεότερη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 του ν. 3959/2011, ως επιεικέστερη της προϊσχύσασας του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 703/1977. Με την προσφυγή της η αναιρεσίβλητη εταιρεία, στρεφόμενη κατά της ως άνω πράξεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού, προέβαλε ότι η τελευταία ήταν κατά χρόνο αναρμόδια να επιληφθεί της υπόθεσης και να επιβάλει κυρώσεις, διότι η αποδοθείσα εις βάρος της παράβαση είχε υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 1 παρ. 1 του Κανονισμού 2988/74, δοθέντος ότι η παράλειψη πρόβλεψης παραγραφής του εφαρμοστέου στην επίδικη υπόθεση ν. 703/1977 δεν συνάδει προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου και, ως εκ τούτου, έλκονται σε αναλογική εφαρμογή οι κανόνες περί παραγραφής του Κανονισμού 2988/74. Το Διοικητικό Εφετείο έκρινε βάσιμο τον ανωτέρω λόγο και ακύρωσε την προσβαλλόμενη πράξη, κατ' επίκληση της αποφάσεως ΣτΕ 1976/2015. Ειδικότερα, το δικαστήριο δέχθηκε ότι, εν προκειμένω, είναι κατ' αναλογία εφαρμοστέες οι διατάξεις του Κανονισμού 2988/74, σύμφωνα με τις οποίες η αποδοθείσα στην αναιρεσίβλητη παράβαση, όπως και η εξουσία της Επιτροπής Ανταγωνισμού να τη διαπιστώσει και να επιβάλει εις βάρος της τις ένδικες κυρώσεις, είχε πράγματι παραγραφεί. Και τούτο διότι: (α) όπως, ειδικότερα, προκύπτει από την με αριθμ. πρωτ. 3613/20-6-2006 εισήγηση του Γενικού Διευθυντή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με την οποία, μεταξύ του χρόνου παύσης της παράβασης, κατά την 1-7-1999, όταν έληξε η σύμβαση της προσφεύγουσας με την Εμπορική Τράπεζα και έπαυσαν τα οικονομικά αποτελέσματα της αποδιδόμενης παράβασης, και του χρονικού σημείου έναρξης της διερεύνησης της υπόθεσης από την Επιτροπή, στις 3-10-2005, ενέργεια που μπορεί να διακόψει την

./.

παραγραφή, παρήλθε χρονικό διάστημα έξι ετών και τριών μηνών, δηλαδή διάστημα μεγαλύτερο της πενταετίας που προβλέπεται στο - εφαρμοζόμενο εν προκειμένω - άρθρο 1 (περ. β΄) του Κανονισμού 2988/74, χωρίς να μεσολαβήσει κάποιο γεγονός επιφέρων διακοπή της παραγραφής και (β) η προσβληθείσα πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού εκδόθηκε το έτος 2015, δηλαδή πολύ πέραν της δεκαετίας (από την παύση της παράβασης) που ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 3 του ίδιου Κανονισμού. Ως εκ τούτου, κατά το Εφετείο, και «ανεξαρτήτως του ότι η ένδικη παράβαση δεν εμπίπτει στη μεταβατική ρύθμιση (άρθρο 50 παρ. 6) του ήδη ισχύοντος ν. 3959/2011, με τον οποίο προβλέφθηκε το πρώτον παραγραφή για τις παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, είναι, κατ' αναλογία, εφαρμοστέοι οι προεκτεθέντες κανόνες περί παραγραφής του Κανονισμού 2988/74, προκειμένου να τηρηθεί η αρχή της ασφάλειας δικαίου, η δε επιβολή των σχετικών κυρώσεων υπόκειται σε κάθε περίπτωση στα χρονικά όρια της παραγραφής του άρθρου 1 (περ. β΄) του ανωτέρω Κανονισμού». Με το σκεπτικό αυτό έγινε δεκτή από το Εφετείο η προσφυγή της αναιρεσίβλητης κατά της ως άνω πράξεως.

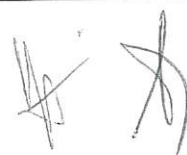
6. Επειδή, η υπό κρίση αίτηση ασκήθηκε στις 11.1.2019 και, ως εκ τούτου, διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3900/2010, το δε χρηματικό αντικείμενό της (το επίδικο δηλαδή, κατά τ' ανωτέρω, πρόστιμο των 355.577,82 ευρώ) υπερβαίνει το κατά τις διατάξεις αυτές ελάχιστο όριο των 40.000 ευρώ για το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως. Εξ άλλου, με το εισαγωγικό δικόγραφο της αιτήσεως προβάλλεται ως πρώτος λόγος αναιρέσεως ότι δεν είναι νόμιμη η προπαρατεθείσα κρίση του Διοικητικού Εφετείου, σύμφωνα με την οποία ήταν εν προκειμένω κατ' αναλογίαν εφαρμοστέες οι περί παραγραφής διατάξεις του Κανονισμού 2988/74, αλλ' ότι έπρεπε να εφαρμοσθεί στην περίπτωση αυτή η μεταβατική διάταξη του άρθρου 50 παρ. 6 του ν. 3959/2011, κατά την οποία παραβάσεις όπως η επίδικη, όπου η σχετική καταγγελία είχε γίνει

και η έρευνα της Επιτροπής είχε ξεκινήσει πριν την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, δεν καταλαμβάνονται από τις περί παραγραφής διατάξεις του, υπαγόμενες, κατά τούτο, κατά την εκπεφρασμένη βούληση του νόμου, στο προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς του ν. 703/1977, που δεν προέβλεπε παραγραφή. Προς θεμελίωση του παραδεκτού του λόγου αυτού κατά τον ν. 3900/2010 προβάλλεται, κατ' αρχάς, εν συνεχεία του λόγου ότι «δεν υπάρχει νομολογία του Δικαστηρίου σας, η οποία να κρίνει ειδικά ως προς το νομικό ζήτημα που ανακύπτει της εφαρμογής της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 50 παρ. 6 του ν. 3959/2011 για τις υποθέσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού, των οποίων η έρευνα είχε ξεκινήσει πριν από την ισχύ του ως άνω νόμου και τις οποίες η μεταβατική διάταξη ρητώς εξαιρεί από την πενταετή παραγραφή του άρθρου 42 του νόμου αυτού». Στη δε «συνοπτική έκθεση καταγραφής των τιθεμένων νομικών ζητημάτων» που προτάσσεται στο δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης, αναφέρεται ότι το κρίσιμο εν προκειμένω νομικό ζήτημα είναι «ο χρόνος αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού να διαπιστώνει παραβάσεις και πρόστιμα στις υποθέσεις εκείνες οι οποίες υπάγονταν στον ν. 703/1977, όπου δεν προβλεπόταν προθεσμία παραγραφής, και η έρευνά τους είχε ξεκινήσει πριν από την ισχύ του ν. 3959/2011, και, ειδικότερα, το νομικό ζήτημα εάν οι υποθέσεις αυτές υπάγονται στη μεταβατική διάταξη του άρθρου 50 παρ. 6 του ν. 3959/2011 ή για αυτές είναι κατ' αναλογία εφαρμοστέες οι διατάξεις περί παραγραφής του Κανονισμού 2988/74, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Κανονισμό 1/2003». Εξ άλλου, σχετικά με τον πιο πάνω ισχυρισμό του αναιρετηρίου περί ελλείψεως νομολογίας, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται περαιτέρω στο ίδιο δικόγραφο ότι η απόφαση ΣτΕ 1976/2015 στην οποία παραπέμπει η αναιρεσιβαλλομένη δεν συνιστά νομολογιακό προηγούμενο για την υπό κρίση περίπτωση, καθώς η εν λόγω απόφαση «δεν εξέτασε καθόλου το νομικό ζήτημα της εφαρμογής της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 50 παρ. 6 του ν. 3959/2011, η οποία καλύπτει το κενό που

./.

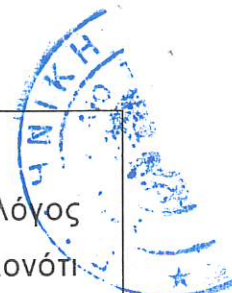
αναπόφευκτα δημιουργήθηκε λόγω της κατάργησης του ν. 703/1977 και της θέσπισης του ν. 3959/2011, χωρίς να απαιτείται αναλογική εφαρμογή του Κανονισμού 2988/1974 [...] αλλά αρκείται να επισημάνει ότι δεν συνάδει προς την αρχή της ασφάλειας του δικαίου η παράλειψη πρόβλεψης στον ν. 703/1977 παραγραφής σε σχέση με τις παραβάσεις των άρθρων 1 και 2 του νόμου αυτού ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» και, συνεπεία αυτού, να κρίνει ότι είναι εφαρμοστέοι κατ' αναλογία οι κανόνες παραγραφής του Κανονισμού 2988/74, παραβλέποντας την ως άνω μεταβατική διάταξη του ν. 3959/2011, «η οποία τέθηκε ειδικά, μεταγενέστερα του Κανονισμού 1/2003, για να επιλύσει τη συγκεκριμένη αυτή κατηγορία των υποθέσεων με τις οποίες ασχολείται η Επιτροπή Ανταγωνισμού». Ακολούθως, η αναιρεσείουσα προβάλλει και ισχυρισμούς περί αντιθέσεως της αναιρεσιβαλλομένης με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το γενικότερο ζήτημα της κατά χρόνο αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού και γενικότερα των εποπτικών αρχών προς επιβολή κυρώσεων, επικαλείται δε προς τούτο την απόφαση ΣτΕ 3262/2011. Σύμφωνα με την αναιρεσείουσα, η εν λόγω απόφαση «εντάσσεται σε ένα γενικότερο πλαίσιο αποφάσεων που αφορούν την κατά χρόνο αρμοδιότητα εποπτικών αρχών να επιβάλλουν κυρώσεις, όταν ο εθνικός νόμος δεν προβλέπει ρητά προθεσμίες παραγραφής ως προς τη δράση τους». «Ενδεικτικές» δε, είναι, κατά την αναιρεσείουσα, εν προκειμένω οι αποφάσεις ΣτΕ 3915 και 3918/2011 και ΣτΕ 440/2014, οι οποίες αναφέρονται στη δράση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Οι αποφάσεις αυτές αναφέρονται μεν, όπως προβάλλεται, «σε άλλο διοικητικό όργανο (αρχή), έχουν όμως ιδιαίτερη σημασία και άμεση εφαρμογή στην υπό κρίση περίπτωση στο μέτρο που δίκαιο ανταγωνισμού και δίκαιο κεφαλαιαγοράς επιδιώκουν κοινούς στόχους, παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά και τιμωρούν την ίδια παραβατική συμπεριφορά (χειραγώγηση, καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης, abusive

squeeze κ.λπ.)». Επιπλέον, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι η αναιρεσιβαλλομένη έρχεται σε αντίθεση «με τη νομολογία των ευρωπαϊκών Δικαστηρίων, τα οποία δέχονται ότι η προθεσμία παραγραφής, προκειμένου να εκπληρώσει τη λειτουργία της που συνίσταται στην εξασφάλιση της ασφάλειας δικαίου, πρέπει να έχει ορισθεί εκ των προτέρων, ο δε καθορισμός της διάρκειάς της, καθώς και των λεπτομερειών εφαρμογής της εμπίπτει στην αρμοδιότητα του κοινοτικού νομοθέτη και αν ο χρόνος παραγραφής δεν καθορίζεται στο νόμο, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου εξαντλείται στο να κρίνει αν η συμπεριφορά της Επιτροπής στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι νόμιμη ή όχι, αν δηλαδή η συμπεριφορά μπορεί να θεωρηθεί εμπόδιο για την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας», επικαλείται δε τις αποφάσεις του ΠΕΚ της 25.10.2005, T-38/02, Groupe Danone κατά Επιτροπής, σκ. 352-353 και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) της 9.1.2013, Oleksandr Volkov κατά Ουκρανίας, αριθ. προσφ. 21722/2011, σκ. 139. Τέλος, η αναιρεσείουσα αρχή προβάλλει τον ισχυρισμό ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έρχεται σε αντίθεση με την προσκομισθείσα υπ' αριθμ. 5459/2014 αμετάκλητη απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, στην οποία γίνεται δεκτό ότι «το ζήτημα της παραγραφής καταλείπεται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο της δικονομικής τους αυτονομίας, μοναδικό δε όριο στην ελληνική έννομη τάξη αποτελεί ο εύλογος χρόνος, η υπέρβαση του οποίου μπορεί να οδηγήσει σε ακυρότητα μόνο όταν συνοδεύεται από επιπτώσεις στην άμυνα της ελεγχόμενης επιχείρησης». Οι τελευταίοι αυτοί περί αντιθέσεως ισχυρισμοί, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 3 περί του ότι ως νομολογία κατά τον ν. 3900/2010 νοείται η διαμορφωθείσα επί του αυτού ακριβώς κρίσιμου νομικού ζητήματος, δεν είναι βάσιμοι. Η νομολογία της οποίας γίνεται επίκληση δεν αναφέρεται σ' αυτό τούτο το κρίσιμο εν προκειμένω νομικό ζήτημα, όπως αυτό με επαρκή κατά τον νόμο τρόπο αναδεικνύεται ως άνω στο αναιρετήριο. Ειδικότερα, στην απόφαση ΣΤΕ

3262/2011 ερμηνεύονται οι διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 4 του ως άνω ν. 703/1977, στις οποίες προβλέπεται η υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να εκδώσει απόφαση εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την ημερομηνία υποβολής καταγγελίας ή του αιτήματος του αρμοδίου Υπουργού, κρίθηκε δε ότι η προβλεπόμενη στις εν λόγω διατάξεις προθεσμία έχει ενδεικτικό χαρακτήρα η δε παρέλευση αυτής δεν επιδρά, πάντως, μόνη αυτή, στο κύρος της αποφάσεως της Επιτροπής. Οι αποφάσεις ΣτΕ 3915-3918/2011 και 440/2014 εκδόθηκαν επί διαφορών που προέκυψαν από την έκδοση προστίμων εκ μέρους της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς δυνάμει των διατάξεων του σχετικού άρθρου 72 παρ. 2 του ν. 1969/1991 (ΦΕΚ Α' 167), χωρίς να ερμηνεύονται οι κρίσιμες για την παρούσα διαφορά διατάξεις. Ομοίως και η ενωσιακή νομολογία της οποίας γίνεται επίκληση, δεν αφορά αυτό τούτο το κρίσιμο εν προκειμένω ζήτημα, το οποίο, εκτός των άλλων, έχει ανακύψει, όπως εκτίθεται και στη συνέχεια, σε διαφορά όπως η παρούσα που δεν εμφανίζει κοινοτική διάσταση. Ειδικότερα, στην υπόθεση ΠΕΚ της 25.10.2005, T-38/02, Groupe Danone κατά Επιτροπής (σκ. 352, 353) [αίτηση αναιρέσεως κατά της οποίας απερρίφθη, εν συνεχεία, με την απόφαση του ΔΕΕ της 8.2.2007, C-3/06 P, Group Danone κατά Επιτροπής] δεν τίθεται το ζήτημα της παραγραφής από την κρίσιμη εδώ άποψη αλλά αντιμετωπίζονται ζητήματα ασφάλειας δικαίου σε σχέση με την πρόβλεψη του στοιχείου της υποτροπής ως ληπτέου υπόψη κατά την εξέταση της σοβαρότητας διαπραχθείσας παράβασης και δικαιολογούντος προσαύξηση του βασικού ποσού του προστίμου. Περαιτέρω, η απόφαση του Ε.Δ.Δ.Α. υπ' αριθμ. 21772/2011, της 9.1.2013, Volcon κατά Ουκρανίας, θέτει ζήτημα παραβιάσεως του άρθρου 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α., εκ του ότι ο νομοθέτης παρέλειψε να προβλέψει προθεσμία παραγραφής σε πειθαρχικές υποθέσεις δικαστικών λειτουργών. Τέλος, δεν στοιχειοθετείται, εν προκειμένω, αντίθεση, κατά την έννοια του νόμου, ούτε με την απόφαση 5459/2014 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών διότι, με την απόφαση,

πάντως, αυτή, εκδοθείσα επί διαφοράς κοινοτικού ενδιαφέροντος, λόγος προσφυγής περί του ότι το άρθρο 25 του Κανονισμού 1/2003, μολοντί αφορά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού, ισχύει και για τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού, απορρίφθηκε με σκέψεις που, αν και συναφείς, δεν αφορούν, ωστόσο αυτόν τούτο τον κρίσιμο ως άνω προβληματισμό περί της εφαρμογής των περί παραγραφής διατάξεων του ενωσιακού δικαίου (και δη του Κανονισμού 2988/1974) σε υπόθεση όπως η παρούσα, εν όψει και της ως άνω μεταβατικής διατάξεως του ν. 3959/2011. Αντιθέτως, βασίμως ισχυρίζεται κατά τ' ανωτέρω η αιτούσα ότι ειδικώς για το κρίσιμο ως άνω νομικό ζήτημα δεν υπήρχε - κατά τον κρίσιμο χρόνο ασκήσεως της αιτήσεως - νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και ότι τέτοια δεν αποτελεί εν προκειμένω η ΣτΕ 1976/2015. Και τούτο, διότι η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε επί διαφοράς με κοινοτική διάσταση, αφορώσα δηλαδή παραβάσεις όχι μόνον του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού (ν. 703/1977) αλλά και των άρθρων 85 και 86 της ΣυνθΕΟΚ, αποβλέποντας δε, με ρητή σκέψη, στο δεδομένο αυτό, εξέφερε το Δικαστήριο την κρίση (σκ. 7) ότι «σε υπόθεση όπως η παρούσα (όπου αποδόθηκαν στην αναιρεσείουσα παραβάσεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1977 και των άρθρων 85 και 86 της ΣυνθΕΟΚ [...]) είναι κατ' αναλογίαν εφαρμοστέοι οι προεκτεθέντες κανόνες παραγραφής του Κανονισμού 2988/74, η εφαρμογή δε αυτή μπορούσε να προβλεφθεί επαρκώς από έναν συνετό και επιμελή επιχειρηματία [...]». Υπό το δεδομένο, άλλωστε, αυτό, το Δικαστήριο δεν διέλαβε, ρητή πάντως, κρίση περί της έννοιας - ή της ισχύος - της μεταγενέστερης ως άνω μεταβατικής διάταξης του εθνικού νομοθέτη. Εν όψει, συνεπώς, αυτών, η εν λόγω απόφαση δεν μπορεί πράγματι να θεωρηθεί νομολογία του Δικαστηρίου επί του κρίσιμου εν προκειμένω νομικού ζητήματος, εάν, κατά τ' ανωτέρω, προκειμένου περί διαφοράς η οποία δεν εμφανίζει κοινοτική διάσταση (βλ. ανωτ. περιγραφή της επίδικης παραβάσεως και κυρώσεως στην αναιρεσιβαλλομένη) είναι ή όχι αναλόγως εφαρμοστέες οι περί

./.

παραγραφής διατάξεις του πιο πάνω κοινοτικού Κανονισμού, εν όψει και της σχετικής νεότερης (μεταβατικής) διατάξεως του ν. 3959/2011. Κατόπιν αυτού, ο προβαλλόμενος ως άνω λόγος αναιρέσεως προβάλλεται, από απόψεως ν. 3900/2010, παραδεκτώς, δεδομένου δε ότι η κρινόμενη αίτηση ασκείται παραδεκτώς και κατά τα λοιπά, πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω.

7. Επειδή, όπως έχει κριθεί [βλ. ΣΤΕ 582/2019 επτ., εκδοθείσα επίσης επί διαφοράς με κοινοτική διάσταση (παραβάσεις ΣυνθΕΟΚ), με την οποία το Δικαστήριο, σε αυξημένη σύνθεση, μετέβαλε τη νομολογία του σε σχέση με την προμνημονευθείσα ΣΤΕ 1976/2015 της πενταμ. Συνθέσεως], με τον Κανονισμό 1/2003 θεσπίσθηκε το πρώτον περιορισμένη αποκεντρωμένη εφαρμογή και εναρμόνιση των ουσιαστικών διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού. Όπως προκύπτει όμως τόσο από την ιστορία της θέσπισης του εν λόγω Κανονισμού, όσο και από τη δομή και το περιεχόμενό του, η εναρμόνιση αυτή δεν επεκτείνεται στη διαδικασία και τα μέσα επιβολής (μεταξύ άλλων τις κυρώσεις) του δικαίου του ανταγωνισμού, εθνικού ή ενωσιακού, από τα κράτη μέλη, αντιθέτως μάλιστα οι κατ' ιδίαν εθνικές διαδικασίες εξακολουθούν να αποκλίνουν ουσιωδώς. Οι δε διατάξεις του Κανονισμού οι οποίες, μεταξύ άλλων, αφορούν την εξουσία της Επιτροπής περί επιβολής κυρώσεων και την παραγραφή της, κατά τη ρητή και απερίφραστη διατύπωσή τους, απευθύνονται αποκλειστικά προς την Επιτροπή Ε.Ε. και δεν αφορούν τα κράτη μέλη. Εξ άλλου, ο ν. 703/1977 (Α' 278), ακολουθώντας το πρότυπο του Κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΟΚ) (Πρώτος Κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, ΕΕ 13 της 21.02.1962, Ελληνική ειδική έκδοση: Κεφάλαιο 08 τόμος 001 σ. 25 - 31), δεν θέσπισε αποκλειστική προθεσμία μέσα στην οποία η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να ασκήσει την αρμοδιότητά της να διαπιστώσει αντιανταγωνιστικές πρακτικές επιχειρήσεων, να επιβάλει μέτρα για την αποκατάσταση και την προστασία στο μέλλον της ανταγωνιστικής τάξης

της αγοράς και να επιβάλει κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού (πρβλ. ΣΤΕ 3262/2011 επτ., βλ. σχετ. και ΣΤΕ 1976/2015). Τέτοια αποκλειστική προθεσμία θεσπίσθηκε το πρώτον με το άρθρο 42 του ν. 3959/2011 (Α' 93), καθ' υιοθέτηση των αντίστοιχων ρυθμίσεων του άρθρου 25 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου της 16.12.2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (ΕΕ L 1/4.1.2003), η οποία προθεσμία άλλωστε, εν αρμονία προς τις ρυθμίσεις του εν λόγω Κανονισμού, αφορά αποκλειστικά την αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων, όχι δε την αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού να διαπιστώσει αντιανταγωνιστική συμπεριφορά ή να επιβάλει μέτρα. Οι διατάξεις όμως του άρθρου 42 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με ρητή πρόβλεψη του άρθρου 50 παρ. 6 του ίδιου νόμου, δεν καταλαμβάνουν παραβάσεις που ήσαν ήδη εκκρεμείς ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά την έναρξη της ισχύος του (υπό την έννοια ότι είχαν ήδη αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας, ή αυτεπάγγελτης έρευνας, ή αιτήματος έρευνας εκ μέρους του Υπουργού). Εξ άλλου, ούτε άλλες γενικές περί παραγραφής διατάξεις του εθνικού δικαίου μπορούν να εφαρμοσθούν εν προκειμένω. Ειδικότερα, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν ούτε οι γενικές διατάξεις περί παραγραφής του Αστικού Κώδικα, γιατί αυτές αφορούν αστικές σχέσεις και δικαιώματα, και όχι την άσκηση δημόσιας εξουσίας, ούτε και οι γενικές διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού, γιατί αυτές αφορούν αποκλειστικά την παραγραφή της εξουσίας του Δημοσίου να καταλογίσει ή να αναζητήσει πάσης φύσεως χρηματικές οφειλές προς αυτό και όχι την άσκηση αρμοδιοτήτων για την επιβολή κυρώσεων ή μέτρων, ή την αξιολόγηση συμπεριφορών. Περαιτέρω, και μεν το άρθρο 25 του Κανονισμού 1/2003 προβλέπει ότι «1. Οι εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή δυνάμει των άρθρων 23 και 24 [δηλαδή οι εξουσίες επιβολής προστίμων και χρηματικών ποινών] υπόκεινται στις ακόλουθες προθεσμίες παραγραφής: α) τρία έτη για τις παραβάσεις των διατάξεων

./.

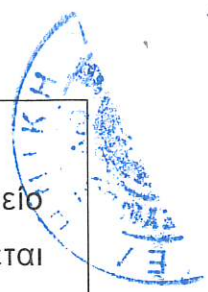
σχετικά με τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή τη διενέργεια ελέγχων• β) πέντε έτη για όλες τις υπόλοιπες παραβάσεις. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ' εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους η οποία αποβλέπει στη διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της παράβασης. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης σε μια τουλάχιστον επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που μετείχε στην παράβαση. Στις πράξεις που συνεπάγονται τη διακοπή της παραγραφής συγκαταλέγονται οι εξής: α) οι γραπτές αιτήσεις της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους για την παροχή πληροφοριών• β) οι γραπτές εντολές διεξαγωγής ελέγχου που χορηγεί στους υπαλλήλους της η Επιτροπή ή η αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους• γ) η κίνηση διαδικασίας από την Επιτροπή ή από την αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους• δ) η κοινοποίηση έκθεσης αιτιάσεων από την Επιτροπή ή την αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους. 4. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση. 5. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου μετά από κάθε διακοπή. Ωστόσο, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο την ημέρα παρέλευσης προθεσμίας ίσης με το διπλάσιο της προθεσμίας παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή δεν έχει επιβάλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο αναστολής της παραγραφής κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 6. 6. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων και χρηματικών ποινών αναστέλλεται για όσο καιρό η απόφαση της Επιτροπής αποτελεί αντικείμενο εκκρεμούσας διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου». Όμως, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν στην εσωτερική έννομη τάξη, ούτε ευθέως, ούτε αναλόγως, ούτε και οι περί

παραγραφής διατάξεις του ανωτέρω άρθρου, οι οποίες μάλιστα, όπως προεξετέθη, αφορούν (όπως άλλως τε και οι μη εφαρμοστέες κατά χρόνο αντίστοιχες του ν. 3959/2011) αποκλειστικά την εξουσία επιβολής κυρώσεων και όχι τις λοιπές εξουσίες των αρχών επιβολής του δικαίου του ανταγωνισμού. Και τούτο διότι, ούτε απορρέουν οι ρυθμίσεις αυτές του Κανονισμού (και δη τα συγκεκριμένα χρονικά όρια που τάσσουν) από ερμηνεία των ουσιαστικών διατάξεων της Συνθήκης, ούτε ο Κανονισμός 1/2003 προβλέπει εφαρμογή τους από τις εθνικές αρχές των κρατών μελών, ούτε διάταξη του εθνικού δικαίου παραπέμπει και δη ρητά σε αυτές, ούτε από γενική αρχή του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού μπορεί να συναχθεί η συμπληρωματική εφαρμογή τους. Παρά το γεγονός, όμως, αφενός μεν ότι ο νομοθέτης παρέλειψε να θεσπίσει με τον ν. 703/1977 συγκεκριμένη αποκλειστική προθεσμία μέσα στην οποία η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να ασκήσει την αρμοδιότητά της και αφετέρου ότι στον νομοθέτη ανήκει, κατ' αρχήν, η εξουσία να σταθμίσει και να συμβιβάσει τις απαιτήσεις της προστασίας παγιωμένων καταστάσεων, χάριν της ασφάλειας δικαίου, με τις απαιτήσεις της νομιμότητας, που δεν ανέχεται την παγίωση καταστάσεων αντιθέτων προς τον νόμο, η αρχή της ασφάλειας δικαίου αλλά και το θεμελιώδες δικαίωμα υπεράσπισης, το οποίο δεν μπορεί να ασκηθεί αποτελεσματικά όταν η αδικαιολόγητη πάροδος υπερβολικά μακρού χρόνου καθιστά ιδιαίτερα δυσχερή τη συγκέντρωση αποδείξεων αναγκαίων ή πάντως ουσιωδώς χρήσιμων για την άμυνα του καθ' ου, επιβάλλουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την υποχρέωση να ασκεί τις αρμοδιότητές της μέσα σε εύλογο χρόνο, στοιχείο το οποίο κρίνεται κάθε φορά ανάλογα με τη φύση και τη σοβαρότητα της παράβασης, τη δυσχέρεια εντοπισμού της, τη φύση του ληπτέου μέτρου, τον σκοπό στον οποίο αποβλέπει ο ασκούμενος από την Επιτροπή έλεγχος και τις εν γένει περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, όπως είναι, μεταξύ άλλων η συστηματική επανάληψη της αυτής παραβατικής συμπεριφοράς, οπότε, ακόμη και αν

./.

οι κατ' ιδίαν πράξεις δεν συγκροτούν ενιαία συνεχιζόμενη παράβαση, ως αφετηρία για τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να ασκήσει τις αρμοδιότητές της, λαμβάνεται υπόψη η λήξη της χρονικά τελευταίας εκδηλώσεως παραβατικής συμπεριφοράς. Ειδικά δε για την επιβολή κυρώσεων, μέτρο του ευλόγου του χρόνου αυτού αποτελούν, εν όψει και της αρχής της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου, αφενός, και της αρχής της αναλογικότητας, αφετέρου, και οι προθεσμίες που έχουν ταχθεί στο άρθρο 25 του Κανονισμού 1/2003, υπό την έννοια ότι ο εύλογος χρόνος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπολείπεται των προθεσμιών που τάσσονται στη διάταξη αυτή, δεν μπορεί όμως να είναι ούτε και καταδήλως μακρότερος από τον μέγιστο συνολικό χρόνο που προβλέπεται από τις ενωσιακές διατάξεις (δηλαδή τη δεκαετία).

8. Επειδή, για την ταυτότητα των λόγων, τα κριθέντα κατά την προηγούμενη σκέψη ισχύουν αναλόγως και στην επίδικη περίπτωση, που δεν εμφανίζεται, κατά τ' ανωτέρω, να έχει κοινοτική διάσταση, περιοριζόμενη σε παράβαση του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού. Και στην περίπτωση δηλαδή αυτή, δεν έχουν ανάλογη εφαρμογή οι περί παραγραφής διατάξεις των κοινοτικών κανονισμών (του Καν. 1/2003 και των προγενεστέρων ομοίων του Καν. 2988/1974), ενώ οι μεταγενέστερες περί παραγραφής διατάξεις του εθνικού δικαίου, του ν. 3959/2011, δεν καταλαμβάνουν, κατά το γράμμα και τον σκοπό της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 50 παρ. 6 του νόμου αυτού, παραβάσεις που, όπως εν προκειμένω, η σχετική καταγγελία (εδώ και η έναρξη της έρευνας της Επιτροπής) είχε γίνει πριν την έναρξη ισχύος του νόμου. Στις περιπτώσεις αυτές η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιβάλλει, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, την άσκηση της σχετικής, προς επιβολή κυρώσεων, αρμοδιότητας της Επιτροπής, εντός ευλόγου χρόνου, προϋπόθεση η συνδρομή της οποίας κρίνεται εκάστοτε ανάλογα με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως (φύση και σοβαρότητα παράβασης,

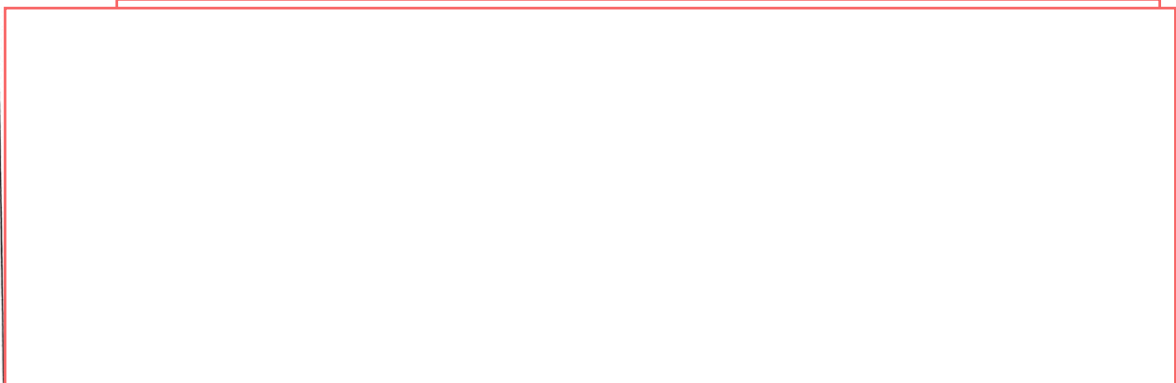
δυσχέρεια εντοπισμού της κ.λπ.). Συνεπώς, έσφαλε το διοικητικό εφετείο που δέχθηκε τα αντίθετα, για τον λόγο δε αυτό, ο οποίος εμπεριέχεται στον προβαλλόμενο ως άνω λόγο αναιρέσεως, και, πάντως, η έρευνά του αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την απάντηση σ' αυτόν, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί και η υπόθεση, η οποία χρειάζεται διευκρίνιση ως προς το πραγματικό, πρέπει να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο για νέα κρίση. Παρέλκει δε, κατόπιν αυτού, η έρευνα των λοιπών λόγων αναιρέσεως, των προβαλλομένων με το κυρίως δικόγραφο και με το δικόγραφο των προσθέτων λόγων.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση.

Αναιρεί την 3597/2018 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, στο οποίο και παραπέμπει την υπόθεση, σύμφωνα με το αιτιολογικό.

Επιβάλλει στην αναιρεσίβλητη εταιρεία τη δικαστική δαπάνη της αναιρεσείουσας Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία ανέρχεται σε εννιακόσια είκοσι (920) ευρώ.

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 25ης Ιουλίου 2024.

Ο Πρόεδρος του Στ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Στ' Τμήματος

